Št. 49. V Gorici, 7. decembra 1877 Tečaj VII.

„Soča“ izhaja vsak petek in velj a pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četvrt leta . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri *„po slanicah“* se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za veče črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizo „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici „Via Duomo“ h. štev. 367, II. nadstr. naročnina pa opravništvu „Soče“ v Gorici „Via scuole“ h. štv. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Vojna za osvobojenje Jugoslovanov.

Plevna je še vedno v turških rokah—a skoro se bo morala podati, ker je jelo Osmanovi vojski živeža in municije zmanjkavati in ker je tudi uže nesrečnim tamošnjim prebivalcem skoro vsa hrana pošla. Nada, da bi došla Osmanu pomoč od Mehemet-Ali-jeve strani, splavala je tudi po vodi, od kar so se Rusi lotili ofenzive proti Mehemetovi vojski ter jo vedno niže podé proti Sofiji. Po tem ko so Rusi pozicije v Pravcu vzeli, zapustili so Turki Novačin, Skriven in Orhanije in so se pomaknili na sotesko Vratež nazaj. Iz Edropolja so se umaknili na Šandornik sotesko pri Arabkoni, kjer so jih Rusi gonili onkraj soteske. Tudi so Turki zapustili zemljo med vodama Isker in Ogost. Ruski oddelki so zaseli Belograd in Levačevo na reki Ogost. Rusi so zaseli 30. novembra Krivino na reki Cibri in Kutilovico na veliki cesti Lom-Palanka-Berkovec.

Telegram iz Carigrada poroča, da je Sulejmanova vojska 4. decembra osvojila mesto Eleno v jugu carjevičeve pozicije, priplenila več kanonov in vjela mnogo ruskih vojakov. — Turki se radi širokoustijo sé svojimi zmagami, naj so pomenljive ali ne, a mnogokrat se zgodi, da se razkade v—nič. Dokler ne prejmemo ruskega oficijalnega potrdila, ne verjamemo nič.

Rumunci se prav junaško obnašajo. Iz Rahove se pomikajo proti zapadu in so po šestdnevnej kanonadi zaseli Lom-Palanko. Turška posadka se je umaknila proti Vidinu.

Serbi se vendar enkrat resno pripravljajo, da stopijo v akcijo. Knez Milan je ogovoril svojo vojsko in rekel, da bode Serbija v sedanjem bojevanji lepši vspeh imela, ker je bolje oborožena in naslonjena na mogočnega zaveznika. — K serbski diviziji, ki pojde zoper Mehemet-Ali-ja se pridruži 8000 mož teške Gurkove kavalerije. General Belimarković dobi poveljništvo javorske vojske.

Hrabri Črnogorci so vzeli zopet dve mesti, Ultjin in Odsinj. Udali ste se jim brez boja.

Črnogorcem so poslali za ranjence in druge potrebe v Ameriki živeči Čehi vsega skupaj uže nad 10.000 gld.

Iz Karsa se poroča: Dne 27. novb. je Derviš-paša po noči zapustil Khazubani in v pozicijah tam pustil male moči. Ko se je dan delal, prijeli so Rusi pod polkovnikom Kasbekom Katzubani in prisilili sovražnika, da je imenovane pozicije popolnoma zapustil. Turki so v neredu bežali za reko Kintriši. Rusi so priplenili tabor z barakami za 10.000 mož, živeža in municije.

Rusi si pripravljajo, kakor poroča Muktar v Carigrad, blizo Erzeruma v vaseh v planjavi Passin zimska stanovanja. Avantgarda njihova je ostala v Devebojunu. Sneg je pal.

Kratek pregled letošnje ruske vojne.

(Dalje).

Gibanje, ktero je napravil Osman paša 7. avgusta iz Lovca proti Selvijevu, da bi prispel na pomoč Sulejmanu bojujočemu na Starej planini, dokončalo se je za-nj popolnoma nesrečno. Tako tudi nej se posrečil poskus 1. septembra, kteri je napravil Osman paša, da bi izgnal iz Pelišata v Zgalinici Ruse, kteri so se vedno i vedno v večem števili okoli Plevne zbirali.

Mej tem prestopilo je tudi trideset tisoč rumunske vojske Dunav v Korabiji i začetkom septembra pridružili so se Rumuni ruskej vojski, da bi ž njimi proti zapadnej turskej armadi postopali.

Dne 3. septembra vzela sta ruska generala Imeretinski i Skobeljev z naskokom Lovec, dne 5. pregledoval je vso vojsko rumunski knez Karol, kteri je bil imenovan za začasnega vrhovnega zapovednika rusko-rumunske vojske pri Plevni, dne 6. privedeni so bili vsi težki topovi na svoje mesto, dne 7. započela je kanonada, dne 8. i 9. polastili so se Rusi nekoliko turških pozicij, dne 11. prav na carjev god, napravljen je bil mogočni naskok proti plevenskim turškim pozicijam, — a tudi ta napad končal je nesrečno za Ruse. — Po samih ruskih izvestjih ostalo je pri tem napadu šestnajst tisuč mrtvih i ranjenih Rusov na bojišči. Jedini uspeh Rusov je bil, da so dobili eno tursko reduto, namreč Grivico, kajti druge redute, kterih se je bil general Skobeljev polastil, moral je 12. septembra z velicimi izgubami zopet zapustiti. Zastonj je poskušal Osman paša 14. septembra, da bi izgubljeno reduto Rusom zopet vzel, a isto tako spodletel je naskok, kteri so napravili 18. septembra Rumuni proti drugej turškej reduti.

Rusi so hoteli pripraviti Osmanu paši v Plevni nov Sedan s tem, da bi mu odrezali vsak dovoz živeža; a tudi to nej se jim posrečilo, kajti 23. septembra prodrl je Hifzi paša z novim oddelkom pod Šefketom pašo v Sredci in Orhaniji stoječe armade se živežem i strelivom v Plevno.

Na to so začeli Rusi pod generalom Totlebenom, slavnim braniteljem Sevastopolja, kteri je bil knezu rumunskemu prideljen, oblegati pravilno Plevno.

Ob enem nastopila je za Ruse nesreča tudi pri armadi zabalkanskej. Pregnani iz zabalkanskih pokrajin morali so se obmejiti na obrambo same soteske šipkske. Ko je bila dospela v Carigrad vest o strelovitem i zmagovitem postopanji Gurkovem, sebral je Reuf paša v največej naglosti vse mogoče brambene sile v Drinopolji, ter jih je vrgel Rusom nasprot. Polagoma prihajali so v Rumelijo ostanki črnogorske armade Sulejmanove, tako, da so imeli Turci koncem julija tako presilo, da so mogli vže sami Ruse napadati.

Dne 22. i 26. julija bojevalo se je v Karabunarji, dne 30. i 31. julija bil je Reuf paša v nevarnosti biti popolnoma potolčenim v Starej Zagori, a 1. septembra pride mu Sulejman paša na pomoč. Rusi uvidevši, da nej še prišla ugodna doba da bi mogli operacije svoje z uspehom zad za Balkan razširiti, obsedli so samo prevalo šipsko i hankejsko, da bi jû, naj velja, kolikor hoče, v oblasti svojej obdržali. Dne 21. avgusta naskočil je Sulejman paša ruske pozicije, iz težkih, z nečloveško silo tja privlečenih topov streljal je na Ruse. Ta naskok, pri kterem je Sulejman osodne i težke izgube imel, trajal je do 26. avgusta. Dne 9. septembra začela je zopet turska kanonada, ki je s v vsej strahovitosti do 13. trajala i 17. odločili so se Turki k hudemu naskoku na rusko trdnjavo sveti Miklavž, a bili so odbiti s krvavimi glavami. — Oddelek armade Sulejmanove nastopil je pot proti Sredcu, da bi pomnožil brambeno moč Šefketovo.

Najpoznejše od vseh treh armad turških začela je napadati iztočna armada. V Dobrudži nej se pripetilo nič kaj posebnega; samo tursko brodovje je poskusilo polastiti se Kistendže.

Večina zbora pod princem Hassanom v Bazardžiku stoječega pripada k armadi Mehemedovej, kteremu je bilo koncem julija izročeno glavno poveljstvo. Dne 29. julija bil je boj v Esirdži, v kterem je Aziz paša padel, v polovici avgusta začel je pa Mehemed

LISTEK.

Prižigalec,

Roman v 2 zvezkih (I. zvez. 508 str.; II. zvez. 512 str.)

Iz angleščine poslov. prof. J. Jesenko v Trstu.

Konec.

A sreča, bogastvo ga ne pokvari; njegov značaj je uže toliko razvit in uterjen, da ga ne omami nobena izkušnjava. Dobro je prepričan, da bogastvo in zunanja bliščoba ne delata človeka srečnega; srečnega pa ga storé le blage lastnosti: pamet in delavnost, miloserčnost in nesebičnost. Koliko mladeničev bi kljubovalo onim zapeljivim besedam, s kterimi gospod Filips v 15. in 16. poglavji izkuša Viljem Sulivana. Kljubovala bi jim le ona mala množico v resnici izobraženih mladih mož, ki so dovolj globoko pogledali v človeško življenje, da jih ne motijo zlate pene, niti ničemurnost visoke puhloglave gospode.

Z razlogi vsemi me ne boš preveril,
Da zbog gospodstva bi iskal bogastva,
Hrepenel po gospodstvu zarad slave.

Viljem je bil prava dika vsakemu krogu, s kterim je občeval. Ni čuda, da se povsodi svet ozira nanj, a Viljem sam se za to le malo zmeni, ker presojeval je vse ženske po blagi Jerici Fiintovi, svojej mladej prijateljici. Ta mu je bila oni uzor, po katerem je neprestano hrepenel.

Tebe ljubil sem uže otroka, blaga ti!
Tvoj obraz soboj sem nesel prek morja,
V sercu glas mi tvoj govori, da živiš za me!

Vsi dvomi so izginili; serci, drugo za drugo ustvarjeni, sta se našli in neomahljivi mladenič sprejme od svojega dobrega prijatelja Filip Amorya, nepoznanega mu očeta Jeričinega, blago devojko za nevesto. „Radostno jo Filip izroči njenemu zvestemu ljubimcu, ki jo je bolj ko zaslužil.“

Enako lepo so opisane tudi druge osobe v povesti, njih značaji dosledno razviti od perve do zadnje poteze: Trueman Flint in gospa Sulivanova, gospica Grahamova in njen oče, Filip Amory, Katinka Rajeva, Izabela Klintonova, Marta Pačeva, Ben Brus in njegova sestra Francika itd.

Trueman ali Zvestomož Flint je uzor priprostega delavca v mestu. Kot sirota prišedši v mesto je sedaj v tej, sedaj v onej službi iskal zaslužka. Priprost in neolikan je živel vsa leta po naj priprostejših načelih kerščanske vere; nje skrivnosti je le malo poznal, a izverševal jo je v svojem dejanji. Njemu je bilo kerščanstvo res vera ljubezni. Ta je napeljala milosrečnega moža, da se je usmilil od Nani Grantove izgnane Jerice, jo vzel za hčer ter jo odgojeval po priprostih svojih načelih.

Je v starostnih, v otročjih letih ves naš up
Podpora drugih; milosti učiti nas
Prirodi nalog pervi je, človeštvu ta.

In res obilo mu je povernila mlada, dvanajstletna deklica vse njegove dobrote, ves njegov trud. Onemoglega moža podpira ter ga uči terdno zaupanje v neizmerno milost božjo. Tej se po njenih tolažilnih besedah blagi mož popolnoma uda ter mirno pričakuje svoje smerti. „Prišel je sel“, sklepa petnajsto poglavje, „mil in tih sel, ter je v tihej noči, ko so ljudje spali, sprejel dušo dobrega Truemana in jo je peljal v njeno domačijo k Bogu!“

Gospa Sulivanova je skerbna mati krasnega Viljema; na tega ni tako zelò ponosna zaradi njegove krepke lepe postave, temeč zaradi njegovih duševnih zmožnosti in drugih krepostnih lastnosti, ki dečku in mladeniču naklanjajo celi svet. Snažna in čedna je bila vsa njena telesna prikazen, enako čednostna je bila njena duša. Lastne so jej bile vse kerščanske kreposti in te je navdihovala svojemu sinu Viljemu in vsem, ki so bili tako srečni ž njo občevati. Rahločutnost in nežnost serca ste jo tudi posebno dičili.

Tej blagi ženi prav nič podobna, njej popolnoma nasprotna pa je Nani Grantova, pri kterej je Jerica preživela perva otročja leta. Terdoserčna in neusmiljena se le malo zmeni za blagor drugih ljudi. Gerdo je ravnala z Jeričino umirajočo materjo, še gerše pa potem sé zapuščeno siroto. Po takem ni čuda, da je bil nje sin Štefan pravi cvet hudobnosti in zanikarnosti.

Z gospico Emilijo Grahamovo imamo opraviti skoro v celem romanu. Soditi po njenej zunanji prikazni, vštevali bi jo med naj nesrečnejše ljudi, kajti slepa je. Osiepila jo je grozovita osoda; in ven-

Ali oprezno postopati naprej i v nekterih menjših bitkah zmagal je tudi Ruse, namreč 23. avgusta v Kizilarji, 30. v Karahasankoji, 5. sept. v Koceljevem, 15. sept. pa v Sinankoje. Dne 8. sept. prekoračil je Črni Lom v Ablavi in Opaki; ko je ruščučka posadka spodila po hudih bojih 4. 6. in 7. sept. Ruse iz Kadikoje, padlo je vse lomsko porečje v turško oblast. — A ne tu, na Jantri bili so Rusi slabo razpostavljeni. Nemarnosti Mehemedovej ima se pripisati, da je carjevič imel časa zbrati pri Beli tri armadne zbore. Ko je Mehemed Ali 21. sept. svoje ogledke k Čerkovni poslal, zvedel je, da je ruska sila tako močna, da je nej mogoče prolomiti. Bil je toraj primoran za Črni Lom zopet umakniti se. S tem je pa vzbudil nevoljo vojnega sveta carigrajskega, kteri je na njegovo mesto postavil Sulejmana pašo.

Pride še.

Dopisi.

V Gorici, 6. dec. (Isončevo svobodnjaštvo; — moralična zaušnica magistratu; — somenj sv. Andreja.) — Kakor smo uže zadnjič med raznimi vestmi poročali, spodtikal se je naš preljubeznjivi prijatelj „L' Isonzo" nad italijansko-slovenskimi razglasi, s katerimi so šolske sestre Italijane in Slovence vabile, naj bi prišli ogledavat v municipalni dvorani razstavljene loterijske dobitke. — V tem se razodevajo oni večinoma poitalijančeni kulturonosci, kateri se pri vsaki priliki širokoustijo sé svobodnjaštvom, pa niti pojma nemajo v pravi svobodi. V tem spoznavamo one iskrene častitelje enakopravnosti, kateri si ta „enako" samo na se obračajo, pa so vselej gluhi in slepi, kedar gre za to, da bi se naklonile enake pravice, po kakoršnih se oni spenjajo, da bi se odmenilo enako priznanje in spoštovanje, kakoršno oni zahtevajo, tudi onemu drugemu narodu, s katerim jih je osoda združila v eni deželi in tudi v goriškem mestu. To so oni odkritosrčni in značajni možje, katerim smo „compaesani" in „fratelli", kedar nas potrebujejo za svoje namene; tako na pr. o času mestnih volitev „brakirajo" okoli tukajšnjih Slovencev, naj bi se oklenili njih kandidatov, — prej in poznej pa jih ne poznajo in kakor nam najnovejši slučaj kaže, štejejo celó mestni dvorani v sramoto to, da vabijo šolske sestre v svojem interesu Slovence tudi v slovenskem jeziku, gledat razstavo, ki je v njej napravljena.

O poznamo vas uže dolgo ljubeznjivi Isončevci! a jako nam vstrezate, da se nam še jasnejše razkrivate v vsem svojem svobodnjaštvu. Le oglasite se zopet, kedar bodo prihodnje volitve, ali kedar bi vam Slovenci pri kateri drugi priliki lahko v čem vstregli!

Povedali smo o svojem času, da je v Gorici zapovedano, da se morajo greznice, stranišča, (ne zamerite, da zopet o tej zelo prozaični stvari govorimo!) čistiti po pneumatičnem sistemu in da se je v ta namen zraven uže ustanovljenega društva „Covacig et Comp." našel še drug podvzetnik, kateri, da si priprost kmet, ima vendar poguma zadosti, stopiti v konkurencijo s protežirano in dobro založeno firmo. A ta pogum se je pri našem mestnem županstvu smatral najbržé za predrznost in za to so se začele vriemu kmetu ovire delati brez konca in kraja. Njegov pneumatični stroj je moral tri ostre preskušnje prestati in na to je bil še le aprobiran. Pri vsem tem pa ni prejel podvzetnik dovoljenja, da sme uže dolgo poprej koncesionirano obrtnijo izvrševati, mariveč je dalo mestno županstvo s tiskanimi plakati po vsem mestu razglasiti, da ne sme Culot sé svojimi stroji drugih greznic prazniti, nego svoje in one v vojaški kasarni, katere je od erarja v najem vzel. Proti temu razglasu je C. rekuriral na namestništvo in te dni je prejel razsodbo, vsled katere mu je dovoljeno, da sme svojo obrtnijo povsod po mestu opravljati. In tako je prav! Vstreženo je s tem nogumnemu podvzetniku in njegovim podpirateljem, pa tudi interesom mestnih hišnih gospodarjev in slednjič poljedelstvu v naši okolici, katero potrebuje dobrega gnoja po spodobni ceni; brez konkurencije bi bil najbržé voden in drag. — Naše mestno županstvo je prejelo s to rešitvo zasluženo moralično zaušnico, kmet je pa poskusil, kaj se pravi gospodom konkurencijo delati.

Sv. Andreja somenj v Gorici je bil pri neugodnem vremenu dobro obiskovan, a razun krčmarjev, kavarnarjev in žganjarjev ga ni bil menda nihče prav vesel. Brez denara ni kupčije — in letos se denar gati samo v žepe odrtnikov; po deželi, med posestniki in kmeti je povsod velika finančna suša.

Iz Solkana 3. decembra. (Izv. dop.). (Zaslužena graja. — Volitev novega starešinstva in županstva. — Čitalnica.) Dopis iz Solkana v 46. št. „Soče", gotovo ni bil vsem našim očetom po volji, posebno pa tistim ne, kateri so za to postavljeni, da skrbe za občni blagor našega Solkana. Nič ne dé, vsakemu naj gre hvala, kakoršno si zasluži. Naši očetje gotovo ne morejo onemu dopisu kaj ugovarjati, posebno pa kar zadeva strogo postopanje proti naši mladini, in javno varnost v Solkanu. Kdo se ne spominja lepega mirù pod županstvom nepozabljivega Doljaka?

Ohraniti ga je znal, ker je s pomočjo občinske straže strogo postopal proti naši mladini. Torej ne more nikdo trditi, da ni županstvo odgovorno za ohranjenje miru v občini, kateri se s tem ohrani tudi častno ime. V kratkem bodemo imeli volitev novega starešinstva in županstva. Marsikateri bi nas utegnil opominjati, naj bi zdaj pri novi volitvi za to skrbeli, da bi se v občinski zastotop volili taki možje, kateri so delavni in vneti za blagor svoje občine in za napredek slovenskega naroda.

Žalibog, da moram na to odgovoriti; obrnite se na desno ali na levo, pri nas ga ne vdobite moža, kateri bi bil kos vsem tem dolžnostim. Roko na serce in povejte, je li res, da, li ne. Za to tudi nimamo za koga „agitirati" in ne ostane nam druzega, nego novemu starešinstvu na serce polagati, naj složno in neutrudljivo skrbi za blagor svoje domovine, in pred vsem na to dela, da se bo uže davno razglašen policijski red strogo spolnoval, ker le po tej poti se more uže precej razupitemu Solkanu zopet častno ime pridobiti.

Naša čitalnica bo imela 8. t. m. uže drugi izvanredni občni zbor v tem letu: Pervi je bil sklican meseca avgusta, ker se je bil J. V. iz posebnih vzrokov prostovoljno odpovedal predsedništvu, in je tako tudi drugih šest odbornikov odstopilo. Tako se je pri tem občnem zboru dopolnil čital. odbor, kateri se je potem ustanovil in si izmed sebe izvolil v. č. gosp. Josipa Godniča, kaplana, za svojega predsednika.

Drugi izvanredni občni zbor bode jutri v saboto. Dnevni red tega obč. zbora je: Prememba čitalničnih pravil in preselitev čitalnice v druge prostore. Ker so te točke še precej važne, bi bilo prav, da bi se čitalnični udje v obilnem številu tega obč. zbora deležili. Ne odtegujmo se stvari, za katero se uže več let potegujemo. Pozabimo na vse homatije, katere so bile letos med nami nastale. Sicer ne prezirajmo takih oseb, katere v resnici že več let delajo za prospeh čitalnice. Dajmo čast in prednost, komur gre. Toraj zedinimo se in složno delajmo za blagor naše čitalnice. Tudi Vi narodni pevci ne izostanite jutri, da po dolgem prenehljaji zopet enkrat skupno svoj glas povzdignemo:

Ne prestrašene krvi
Za naš rod navdušeni
Smo Solkanski fantje mi,
Slavjani Slavjani!

Sprava.

Iz Kanala 26. novemb. (Izv. dop.). (Pseudozdravniki; — Voden sv. Martin; — Vodnjak; — Kocjančičeve domačinke.) Naš občinski zastop si je mnogo prizadeval, da bi privabil v naš prijazen kraj dobrega zdravnika, koji bi po mogočnosti ustrezal tudi drugim občinam tega okraja. Posrečilo se mu je tudi, pogoditi se s prav razumnim zdravnikom, kojega bi prav radi za vselej tukaj ohranili. A bati se je, da nam ga neke prav neprilične razmere kmalo ne odženejo. Imamo namreč tukaj neke zakotne zdravnike, kateri si drznejo pravemu zdravniku konkurencijo delati in mu ljudsko zaupanje izpodkopavati. Med temi je posebno eden, kateri priprosto ljudstvo slepari, češ, da spoznava bolezen na bolnikovi vodi; on napravlja tudi zdravila, morda par krajcarjev vredna, ki se mu pa dobro plačujejo. Bolniki užívajo čudodelno zmes — in še le kedar jim na to prav slabo postaja, pošiljajo po pravega zdravnika, kateremu, se ve, da ne povejo, kje in kakošno pomoč so do zdaj iskali in našli. Zdravnik naj zdaj čudeže dela! —

Sodnija je sicer take mazače uže kaznovala—pa le premalo. Trebalo bi jih ostro nadzorovati in jim z vso ostrostjo enkrat za vselej ljubezen do kazizdravništva pregnati.

Svet Martin nam je prinesel namesto vina—vode, dežja, s katerim nas zdaj neprenehoma zaliva. Tega so pa k večemu mlinarji kraj naših potokov veseli; oni pravijo, da kedar nemajo vode, tudi vina ne. Letos smo žalibog sploh slabo preskrbljeni z vinom, ker niso trte v celem kanalskem okraji toliko obrodile, da bi si mogli naši delavci z domačim pridelkom skozi en sam teden žejo gasiti. Naj bi nas prihodnji sv. Martin veselejše našel!

Naša občina je potrosila za popravo vodnjaka nad 300 gld. Vodnjak je zares lep in orjaški Neptun na njem preži zopet z novimi rokami na fletna kanalska dekleta, na dekle in kuharice; a kaj nam vse to koristi, če vodnjak ne vstreza prav svojemu namenu? Da samo četrt ure dežuje, pa uže moramo namesto bistre vode mlako piti; če je pa več kakor osem dni stanovitno lepo vreme, pa ostane vodnjak brez vode. Dober vodovod spada med najnujnejše potrebe našega kraja in jako bi bilo želeti, da bi naš občinski zastop tej potrebi v okom prišel — predno trosi denar za druge manj potrebne naprave.

Razveselilo nas je, ko smo čitali v zadnjih številkah „Soče" inserat, v katerem naznanja gosp. Kocijančič, da je izdal II. snopič, obsegajoč 22 manj poznanih, četveroglasno upravljenih narodnih pesmi. Želeti je, da bi se Kocjančičeve zbirke po zaslugi povsod prikupile in razširile, ker so v resnici prav lepo vredjene in harmonizirane. Slovenski pevci, prijatelji

---

dar je njena slepota bila le posamni uderec v njenem terpljenji, ki jej je v šestnajstem letu ostrupilo njeno mladost. Naš roman Prižigalec ima več epizod, v katerih nam razjasnuje najglavnejše dogodbe iz preteklega življenja glavnih osob. Med najlepše te epizode se lehko versti dvaindvajseto poglavje (v II. vžezku str. 256—275), v kterem blaga Emilija tolaži žalujočo Jerico ter odrasli devojki pripoveduje svoje minolo življenje. Močno izobraženo devojko dičijo vse najlepše kerščanske čednosti, kterih nima le na jeziku, ampak jih neprestano izveršuje v svojem življenji. Jerici je prava mati v vsakem oziru, kar ta sama priznа nasproti tujcu, neznanemu jej gospodu Filipsu. Emilija je bila sperva posvetnakinja, a sredi svoje nesreče se je učila polna upanja in ljubezni gledati k Bogu ter sredi černega sveta čutiti mir, ki je največa slast nebeška (I. 262).

„Ko prišla, glej! v svetlobe krilo vila
Ogernena nebeška je, megle,
Ki mi oči mračile, razsvetlila,
Se vera je glasilo nje ime,
Nebeško kazen je odobravala,
Velela šibo poljubiti mi,
Za serce to uporno uk dajala
Do svojega boga udanosti. (II. 256).

Emilija je tako lepa podoba v našem romanu, da bi se na pervi pogled nam zdela skoro preveč uzorna. Pa nje načela so tako uterjena, da je ravnaje se po njih nikdar ne zapeljejo v zadrege. Posneta so iz visoke naobraženosti in iz kerščanske žive vere. Res da se taki ljudje le redkokrat nahajajo na grešnem svetu, a romana najlepša lastnost, da ne pravim perva dolžnost je, da pouzoruje svoje osebe. Dolžnost čitatelja pa je, da hrepeni po takih uzorih ter skuša svoje življenje vravnati po njih vzvišenih načelih. Po teh načelih je razvit njeni značaj v celej povesti, tako da je blaga Emilija res čisto zercalo najlepših človeških kreposti. „Moja sladka, čista, blaga Emilija (piše Jerica o njej II. 308) me je učila ljubiti vse ljudi in čert in zaničevanje ste neznani njenej naravi.

Verh tega Emilija nema nobenega sovražnika na celem svetu, imela nij nobenega in tudi nij mogla imeti nobenega. Ravno tako lehko bi se počela prepirati z angeljem iz nebes kot s tem tako svetim in ljubeznjivim bitjem." Taka, pravi angelj iz nebes je Emilija v Prižigalcu.

Gospod Graham, oče blage Emilije, je samoglaven bogat tergovec, ki vendar ni brez serca.

On iz svojeglavcev srede eden je,
Ki zaglobivši v kako misel se,
Čast kar zovejo in vero in poštenje
Prej kot ono, rajše zapusté življenje.

Njegova žena je širokoustna lehkomiselna gospa brez posebne izobraženosti. Nij ravno zlobnega serca, a vendar tako nesamostalna, da je ošabna Izabela Klintonova, njena sestranka, lehko navaja na svojo pot ter jo vporablja za svoje zanikarne namene.

Precej važni osobi v romanu sta njeni sestranki: Izabela Klintonova in Katinka Rajeva. Njuni značaj je jasno razvit v pervih odstavkih sedemindvajsetega poglavja (I. str. 462. 463, in 464.). Izabela je vsa drugačna od svoje veselostne dobrosrčne sestrične Katinke. Izabela je bila po postavi prava lepotica, a preširna in ošabna, kot bi drugi ljudje poleg nje bili same muhe.

„So noge prevzetne, katere prehodile
Svet bi na zatilnikih ljudij ponižnih." (II. 26).

Taka se nam predstavlja v celem romanu, celó konci njega v Grahamovej govorilnici, ko je od daleč pogledovala zbirko bakrorezov ter je sedaj pa sedaj izustila ničeve besede: „Tu je prodajalnica, v katerej sem kupila svoje krilo iz modre svilenine! ali „tu je slap, kterega smo obiskali z ruskimi častniki!

Ben Brus je puhloglav mladenič, pravi odsvit ošabne Izabele Klintonove. Ves zaverovan v svoje premoženje in svojo zunanjo prikazen se na drugi strani kaže silno zatelebanega in poveršnega.

Pa kaj bi kazali še na druge osobe, ki so enako živo in dosledno opisane. H koncu uže tako preobširnega tega naznanila še enkrat opozorujemo čitatelje in prijatelje slovenskih knjig, da naj nikar ne zamudé kupiti si Prižigalca*). Zanimljiva in poučljiva povest jih bode obilo odškodila za vse stroške. S tem pa podpirajo tudi slovenske pisatelje, ker ti pri ubornih naših domačih razmerah le z velikimi žertvami spravljajo slovenske knjige na dan.

V Gorici 18. oktobra 1878.

A. Z.

*) Da ponovimo pervo naznanilo, povemo še enkrat, da se Prižigalec v dveh zvezkih dobiva pri nas na Travniku pri Paternoliu, Vokulatu in Daseu. Po drugih slovenskih mestih pri bukvarjih, ki prodajajo tudi matičine knjige; v Terstu pa v Slavjanski čitalnici in blezu pri založniku prof. Jesenku samem.

in podpiratelji narodnega petja, segnite po narodnem zakladu, katerega je g. Kocijančič s tolikim trudom nabral in vredil, da se ohrani narodu v čast in diko!

Iz Brd 28. novembra se nam piše: Že zopet je čitalnica v Kviškem napravila veselico s prav zanimivim programom. Vkljub zelò neugodnemu vremenu se je sešlo vendar še precej dosti ljudstva, toda le domačinov in bližnjih sosedov. Program se je izvrševal prav povoljno in kar je največe hvale vredno, samo z domačimi močmi. Godba je vbrano svirala in se tudi v težavniših komadih odlikovala. Petje se je prav dobro obneslo in je bilo tem zanimivše in mikavniše, ker so tudi domače devojke sodelovale. Deklamacija in dvogovor sta jako dopala. Pri igri ni bilo smeha ne konca ne kraja; verli diletantje so zares vse pohvale vredni. Po končanem programu je gospod C. prav lepo razložil namen in pomen čitalnic in z iskreno besedo vnemal rodoljube, naj podpirajo domače društvo ter mu zagotove ne samo obstanek, ampak tudi čvrst razvoj.

Veselica se je sklenila z domačim plesom, katerega se je deležila mladina z živahnim veseljem, pa brez najmanjše nerednosti; sploh je bila cela zabava od začetka do konca dostojna, da se sme čitalnično društvo ž njo ponašati. — Za napredek in razvoj Kviščanske čitalnice si med drugimi prav mnogo prizadeva gospod učitelj iz Št.; on neutrudljivo vzbuja, podpira in sodeluje. —

Prav tako! V Brdih je posebno potrebno, da se pot vgladi poštenim narodnim veselicam, katere vtegnejo mnogo pripomoči, da se iztrebi pri nas tako obilo namešana tujščina, katera nam jezik kazi in surovi in da se sploh naša mladina nekoliko poblaži in olika.

Govori se mnogo, da nameravajo Kviščanje napraviti izvanredno narodno veselico, kakor hitro dojde željno pričakovana vest, da se je Plevna podala osvoboditeljem naših jugoslovanskih bratov. Naši godci se uže vadijo v ta namen in kaj menite, kako bi to grabilo obrezane in neobrezane turške prijatelje v Gorici, ako bi vsa okolica s prižiganjem kresov obhajala zmago slovanskega orožja? Saj nas ravno kresi spominjajo onih žalostnih časov, ko je še divji Turek razsajal po slovenskih deželah. Zakaj bi ne pokazali svojega iskrenega sočutja do junaških slovanskih bratov?

Pravoljub.

Iz Trsta, 5. dec. (Izv. dop.) (Tiskovne pravde lista „L'Indipendente". — Italijančičem v svaritev. — Dohodki Trsta in njih poraba. — Koncert za ranjence in društvo rudečega križa. — Patti v Trstu. — Morilec nekriv spoznan. — Ponarejeni bankovci. — Razno.) Uže zopet je začel znani tuk. list „L' Indipendente" močno dopadati drž. pravdniku; prešli teden obdržal si ga je skoro vsak dan in obesil je ravnatelju tega lista pa podpisanemu uredniku, kateremu pravijo Angleži „prison redactor", celo korbico tiskovnih pravd na vrat, katere se bodo te dni vršile pred porotno sodnijo in mogoče je celó, da „prison redactor" postane v resnici „a prisoner".

Vsega tega ne bi bil jaz niti omenil, ko ne bi bil dal povoda k zadnji konfiskaciji tega lista nek članek, ki je imel menda namen odgovarjati zadnjim ostrim izjavam polit. društva „Edinost". V tem članku pravi „L' Indipendente", da je začela Rusija celó tukaj rogovoliti, ker so Slovenci začeli uže glasno proglašati Trst, Istro, Dalmacijo za slovansko zemljo. Te zemlje, pravi omenjeni list, so italijanske, tukaj bode pač vihrala italijanska „Tricolore", nikoli pa ne bodo tukaj gospodarili Rusi itd. Mislite si lehko, da v tem „tonu" držan članek je pisan samo za državnega pravdnika. A nas Slovence taka pisava lahonskega časnika nij čisto nič osupnila; mi se radujemo nad takimi ekspektoracijami, katere bodo morda vendar enkrat na pravem mestu zbudile potrebno pozornost. Mi Slovani smo prepričani, da te zemlje ne more in ne sme žrtovati Avstrija in ko bi jih ona popustila, ne bode jih nikoli popustilo Slovanstvo, katero se ne briga za „fanfaronade" nekaterih italijanskih kričačev v Trstu in Gorici. Mi Slovani moramo te zemlje imeti, ker so po naravi in po pravici nam prisojene; mi Slovani se nijsmo probudili iz spanja, da bi se zopet vlegli v mrzli grob; mi niti „status quo" na Primorskem ne pripoznamo, ampak tirjali bomo, da se italijanski živelj na naši zemlji omeji, in da mi postanemo gospodarji v lastni hiši. Zastonj so vse „fanfaronade." Italijani naj pridejo po te dežele; če so kos Avstriji in vesoljnemu Slovanstvu, imeli jih bodo; a zgodilo se ne bo več, da jim po zgubljeni vojni in po popolnem pobitju pade v naročje kaka nova zemlja.

Pravi Italijani morajo biti zadovoljni s tem, kar so dosegli; poželjenje po tujih zemljah znalo bi se strašno maščevati, kakor se je uže maščevalo nad večimi, krepkejšimi in mogočnejšimi narodi, nego je italijanski. In če nočejo naši Italijančiči, ali renegati osrčiti našega svéta, osrčijo naj saj besede prvega Italijana, Garibaldija, kateri je te dni izjavil, da italijanski vojaki nijso v strpljivosti in v hrabrosti kos slovanskim vojakom in da ne bi se ž njimi mogli uspešno meriti. Če pa so uže lastnosti tako različne, kako različno je še le število. Torej: „schön brav sein und zu Hause bleiben", bi rekel nemški „Väterchen".

Te dni je sklenilo naše mestno starešinstvo z vlado pogodbo, po kateri bode plačevalo državi užitninskega davka 860.000 gl. čistega dobička. Če vzamemo v poštev še visoko mestno naklado na ta davek, razvidimo, da Trst dobiva vsako leto okoli 1 milijon samo užitnine. Kje pa so še drugi veliki dohodki? Tako na priliko je pred nekaterimi leti kupilo mesto plinovo tovarno od nekega angležkega društva in ta tovarna daje take dobičke, da je magistrat fabriko v malih letih iz dobičkov izplačal in zadnja leta še čez 100.000 gld. na leto v mestno denarnico dobival. Letošnja bilanca kaže, da je magistrat plačal zadnji obrok za tovarno in zraven tega še dobil čistih 200.000 gold. In koliko še drugih enakih virov ima naše mesto! Ali naši mestni očetje tudi trosijo in Trst ima gotovo veči budget, kakor mnoge male nemške države. Žalostno pa je, da imajo v rokah znani Hermetovci tako velikansko gospodarstvo, ker jim ono daje velikanska sredstva za njih uže poznane lahonske namene. Na tisuče služeb podelujejo ti gospodje svojim somišljenikom in mnogokrat takim, ki so se sem priklatili iz Italije in nemajo niti sposobnosti. Demoralizacija v tem obziru je velika in prav bi bilo, da bi država ne podpirala tega gospodarstva. Dac naj bi rajše sama obdržala in v mnoge službe stavila dobre Avstrijce. Ko je ranjki Kalister dac imel, na stotine domačih slovenskih fantov imelo je dober kruh pri njemu. Zdaj pa se večinoma tuji Italijani redé in pasejo v dobrih službah in vlada to gospodarstvo mirno gleda in celó podpira. „L' argent fait la guerre" ta Napoleonov izrek je pač „karakteristikon" sedanjega časa.— Danes so začele volitve za trgovsko zbornico; skoro gotovo je, da bode zmagala prava trgovska stranka in propala judovska druhal, katero nam hoče vriniti konsorterija na magistratu z namenom, da bode po tem popolnoma sama gospodarila tudi čez interese trgovcev. Ta konsorterija je dosti kriva, da je šla po vodi predelska železnica in da sploh Trst tako ne napreduje, kakor bi moral.

Danes zvečer bo velikanski koncert društva „rudečega križa" v redutni dvorani; pri tem koncertu bodo sodelovale samo evropske korifeje in ker je agitacija za koncert velika, se sme soditi, da bode čisti dohodek znašal na tisoče. Za ta denar kupuje društvo raznih potrebščin za ranjenike ruske, črnogorske in turške brez razločka. Primerno največ je dobila do zdaj od tuk. agencije Črnogora. To v pravem zmislu človečansko društvo zasluži priznanja vsakega blagega človeka in torej tudi podpore. Glavni sedež društva je v Genfu na Švicarskem.

Ker ravno govorim o koncertu, naj Vam naznanim tudi za prijatelje krasnega petja velevažno vest, da menda še v tem tednu dojde prva pevkinja celega sveta, Patti, v Trst in bode pela v dveh operah v komunalnem gledišči. Vstopnina bode najmanj 5 gld.; pri vsem tem pa je gotovo, da bode gledišče vedno natlačeno. Patti bode menda dobila 5 do 8000 gld. za vsako predstavo. Ure te pevkinje so gotovo najdraže — torej drago bitje!

Včeraj je bila obravnava pred porotniki proti tistemu kočijažu, (Šnebelj) o katerem sem vam poročal, da je hladnokrvno umoril svojo taščo. Rekel je celo policaju, kateri ga je peljal v zapor, da je premišljeno ravnal in da bi bil rad ubil tudi svojo ženo, ko bi jo dobil, in preiskovalnemu sodniku tudi nij tega tajil; a vkljub vsemu temu spoznali so ga porotniki nekrivega premišljenega umora in sodnija je Šnebelja kakor nekrivega spustilo iz zapora. Res je, da je boljše sto krivih spustiti, nego pa enega samega po nekrivem obsoditi; a pri tem slučaji si bo vendar marsikedo mislil, da so človeške kože preveč po ceni. —

Po Trstu je mnogo ponarejenih bankovcev po gld. 1, ponarejeni so prav dobro s fotografijo; pozna se jih najlaže po Seriji: „X. p. 15" ali „Y. y. 34." Naj pazijo naši kmetje in trgovci, ki hodijo v Trst prodajati blago na denar, katerega prejmejo.

Imenitnega miljonarja morilca „Tourville", katerega proces je interesiral ves svet, dobite na Goriško; preselil se bode iz Bolzane v Gradiško, kder bode prebival 18 let. Obsojen je bil na smrt, a cesar ga je pomilostil in najviša sodnija ga je na to obsodila na 18 let ječe.

Politični pregled.

V državnem zboru se še vedno vleče dolgočasna razprava bankinega statuta; opozicija se le malo oglaša. — V seji 4. decembra je vlada predložila osnovo postave o daljšem pobiranji davka in pristojbin, in o založbi državnih stroškov do konca marcija 1878, ob enem je zahtevala, naj jo zbor pooblasti, izdati 10 miljonov zlate rente, da se pokrije deficit za l. 1878. Dalje je vlada predložila osnovo postave o podaljšanji veljave sedanjih določeb vojaške postave do konca l. 1879 in osnovo o nabiranji vojaških novincev za l. 1878. — Tudi ogerskemu zboru je predložila vlada načrt postave, po katerem bi določbe sedanje vojaške postave v veljavi ostale do konca l. 1879.

Delegacijam, katere so prišle 5. t. m. skupaj, predloži se skupni proračun. Če ne bodo imele časa obravnavati ga, bode vlada tirjala za tri mesece 25 milijonov kredita.

Vitez Schmerling, ki je dozdaj predsedoval avstr. delegaciji, odložil je svoj mandat. Nekda mu sedanji dualizem nič kaj ne dopada. Nam tudi ne.

Ker nameravajo Hrvatje izstopiti iz ogerskega zbora, koji prezira vse njih pravice in zahteve, žugajo jim Madjari z direktnimi volitvami.

Deželni zbor isterski je sklican na 27. decembra. Razgovarjal se bode in sklepal o nekem posojilu z deželno garancijo.

Ruski časniki razpravljajo vprašanje zarad mirovnih pogojev po končani vojni. Pogoji, katere bi imela Ruska uže zdaj pravico staviti, so po mnenji „Golosa" naslednji: 1. vravnanje osode kristijanov na balkanskem poluotoku; 2. povračilo vojnih stroškov 3. zavarovanje ruskih bregov na črnem morji pred novimi napadi od strani Turčije ali katere koli druge države.

Iz Belgrada se poroča, da je dobil srbski agent v Carigradu nalog zadostenje tirjati za to, ker turški vojaki vedno srbsko mejo skrunijo.

Na Francoskem ni zmešnjav ni konca ni kraja. Zbor 1500 industrijalcev je sklenil Mac-Mahonu adreso poslati, v kateri ga prosijo, naj se vda želji naroda.

Republikanska levica v parlamentu se še vedno brani dovoliti budget, dokler vlada ne nastopi parlamentarne poti. — Bivši minister Dufaur hoče posredovati med levico in maršalom; po zadnjih poročilih iz Pariza je nekoliko nade, da se mu posreči poravnava.

Direktor prihodnje svetovne razstave v Parizu zagotavlja, da bo mogoče razstavo uže prvega maja odpreti.

Razne vesti.

Služba učitelja v deželni gluhonemici v Gorici je razpisana sé 700 gld. (ne kakor smo napečno predzadnjič naznanili sé 600 gld.) plače in 100 gld. stanovnine. Prošnje naj se podajo deželnemu odboru v Gorici do 14. t. m.

Izpred sodnije. Dne 28. novembra so bile pri c. k. okrožni sodniji v Gorici kot sodnemu dvoru I. stopnje sledeče obravnave:

I. a. Anton Saksida od Antona, imenovan Brik, iz Saksida, 17 leten, katoličan, neoženjen, kmet, ubog, nekaznovan, je bil krivega spoznan hude telesne poškodbe, ker je 26. avgusta t. l. na cesti proti Rojčem pri mostu čez Vipavo v tepežki, ki je bila nastala med mladenči iz Tabra in Saksida, Jakoba Vodopivec-a iz Dornberga sé sovražnim namenom z železom dvakrat po glavi udaril, tako da je bil Vodopivec na levi strani čela hudo ranjen; za to je Saksida obsojen na 2 meseca zapora;

b. France Saksida od Antona, imenovan Brik, in

c. Andrej Saksida r. Jožefa imenovan Klancarjev, oba iz Saksida, sta bila kriva spoznana prestopka proti telesni varnosti, ker sta zgorej omenjenega Vodopivec-a cebala, in za to sta obsojena prvi na 6, drugi na tri dni zapora.

II. a. Ferd. Šavli r. Franceta iz St. Petra, 28 leten, katoličan, neoženjen, zasebnik brez lastnega premoženja, uže kaznovan, je bil krivega spoznan, da je 16. septembra t. l. v krčmi Franceta Mervec-a v St. Petru sé sovražnim namenom hudo ranil Andreja Komavli-ja iz Št. Petra s tem, da ga je s pestjo na zgornjo ustnico udaril; za to je zarad hude telesne poškodbe obsojen na en mesec zapora;

b. Andrej Komavli, kateri se je z ravno imenovanim Šavli-jem boril, je bil krivega spoznan, da je tega pri tej priliki lahko v levi palec vklal in za to zarad prestopka proti telesni varnosti obsojen na 3 dni zapora.

III. Anton Petean r. Jožefa iz Mirna, naseljen v Gorici, 58 leten, katoličan, oženjen, imajoč otroke, čevljar, nekaznovan ubog, nezmožen pisanja — je dne 14. oktobra t. l. z drugimi balincal na dvorišči krčme Jakoba Peteana v italijanskem predmestji; ko je drug igravec Jožef Valantić, svojo kroglo potacil in se kroglam približal, vzdignil je tudi Petean svojo kroglo in jo vrgel pa tako, da je Valantič-a v desno sence zadel, vsled česar je ta obležal in nekoliko ur po tem

umeri. Zato je bil Anton Petean krivega spoznan zločina zoper varnost življenja ter obsojen na tri tedne zapora.

Obravnave pred porotniki so začele 5. t. m. Prva je bila 5. in 6. t. m. proti Avgustu Komac-u r. Antona iz Čez-Soče, Mariji vdovi r. Antona Komac-a zopet omoženi Velikonja in Mariji ženi Avgusta Komac-a rojeni Breginc zarad hudodelstva goljufije. Predsedoval je svetovalec pl. Gironcoli, prisednika: gosp. svetovalca Poljak in Graf, tožitelj: c. k. državni pravdnik gosp. Urbančič, zagovornik: advokat dr. Licen.

Druga obravnava je danes proti Antonu in Jožefu bratoma Silič od Antona iz Gunjač zarad hudodelstva tatvine. Predsednik: g. svetovalec Zenkovich, sodnika gg. svetovalca Poljak in Graf, tožitelj c. k. drž. pravdnika namestnik g. Canevari in zagovornik advokat dr. Jakopič. O izidu poročimo prihodnjič.

Slovenija dunajsko slovensko društvo vabi na **Preširnov** večer dne 8. decembra v dvorani Kriscike III. Ungargasse 52 ob ½8 uri zvečer Program 1. Preširnovim čestilcem. 2. Anton Foerster: „Slava Slovencem"; zbor. 3. Venec slovanskih narodnih pesmi; igra na gosli sè spremljvanjem glasovira. 4. Davorin Jenko: „Dunte vetri"; zbor. 5. France Preširen: Povodnji mož"; deklamacija. 6. Bendl: Ružinko má drímej„; zbor. 7. Anton Hajdrih: „Nisem Nemec, dekle lepo"; čveterospev. 8. A. C. Vaupotič: „Die Frageblume"; polka française, za citre sestavil in Nj. ces. kr. preuzvišenosti nadvojvodinji gosp. Mariji Valerji poklonil skladatelj. 9. Dr. Benjamin Ipavic: „Ilirija oživljena"; zbor. 10. Davorin Jenko: „Strunam"; tenor-solo sè spremljevanjem glasovira. 11. France Preširen: „Nova pisarija"; dvogovor. 12. Anton Hajdrih: „Pod oknom"; osmospev. 13. Bria: „Oj Banovci"; zbor. Pevovodja: gosp. V. Kosovel.

Društvo Edinost v Ajdovščini vabi k veselici dne 8. t. m. v korist ročinjskim pogorelcem. Jako zanimiv program obsega razne točke petja, deklamacij, igre na glasovira in šaloigro „Visoki C." Začetek ob 6 uri zvečer. Vstopnina 40, sedež 20 novcev. Radodarnosti se ne stavijo meje.

Opozorujemo posebno č. cerkvena predstojništva na oznanilo slikarja Anthoine-a, kterega tudi list „Eco" priporoča. Slike, ktere smo videli, kažejo ga vrednega javnega priporočila, tem bolj ker ni v računu drag.

Konfiskovana je bila zadnja številka na Dunaji izhajajočega, v slovanskem zmislu uredovanega tednika „Der Osten" zarad članka o zapiranji Rumenov v Bukovini. List je pa brez zaplenjenega članka drugi dan vendar izšel v drugem natisu z opazko, na prvi strani tiskano, da je državno pravdništvo prvi natis zaplenilo.— Tako smejo delati časnikarji na Dunaji, v Pragi, v Zagrebu, v Ljubljani in tako smo smeli tudi mi za časa poprejšnjega g. državnega pravdnika. Zdaj pa ne smemo več; sedanji državni pravdnik ne dovoljuje nikakor, da bi se kak list, katerega je zarad kakega posameznega članka zaplenil, brez istega članka drugič natisnil in objavil! Mari si hoče s tem posebne zasluge pridobiti, da v tem oziru strože postopa od drugih? —

Advokat in pravdar. Advokat: Ali ste izročili račun svojemu dolžniku? Pravdar: Se ve, da sem. Advokat: I kaj Vam je odgovoril? Pravdar: Poslal me je k vsem zlodjem. Advokat: I kaj ste Vi na to storili? Pravdar: Prišel sem naj prej k Vam. —

Rumunska knjeginja Elizabeta je jako blaga in tako odlično izobražena gospa, da bi se smel vsak cesarski prestol ž njo ponašati. Ona je tudi nemška pesnica; v predzadnji številki „Osten" smo brali tri njè prav lepe pesni, katere so ne samo dovršene v obliki, ampak razodevajo tudi gorko čuteče srce plemenite pesnice. Iz njih veje globoka otožnost po zgubi edinega otroka. — Visoka gospa se je pa tudi z veliko ljubeznijo in pravo navdušenostjo vdala rumunski poeziji, katera je kakor vrt, polna najlepših, žlahtno dišečih cvetlic. Nje ljubljenca med rumunskimi pesniki sta Aleksandri in Heliade; prvega imenuje „svojega Tassa". Knjeginja Elisabeta je nekda prav mnogo najmičnejših rumunskih pesni prevela v nemščino. Tako, pravi „Osten", se nam kaže podoba rumunske knjeginje od vseh strani v najkrasnejšem svitu — ona je velikodušna knjeginja, ljubeznjiva sopruga, z vsemi prednostmi duha in srca okinčana dama.

Telefon, tako se zove aparat, s katerim se, kakor pri električnem telegrafu, po dratu glasovi v največe daljave brzojavljajo. Znašel ga je Amerikanec Graham Bell, profesor v Salemu (v državi Massachutets v severni Ameriki). Telefon je prav priprosto zložen. V leseno cev je vložena tanka železna ploščica, za katero se nahaja z dratom obvit magnet. V to cev se govori, železna ploščica jame vihteti (tresti), vihtenje preide na magnet, ki je posreduje na dratovod. Če je na unem konci dratovoda drug telefon, prenaša se vihtenje z dratovoda na magnet in z magneta na železno ploščico, in če je tam uho nastavljeno, sliši natančno vse, kar se na unem konci govori, goče ali poje. V dunajskem glavnem telegrafnem uradu so naredili s telefonom uže več skušenj, ki so se izvrstno obnesle. V Berlinu se je to uže dolgo poprej zgodilo in zdaj je uže napravljena telefonična zveza med Bismarkovim gradom v Varzinu in njegovim uradom v Berlinu, tako da se nemški kancler iz svojega več ur oddaljenega grada lahko sé svojimi uradniki v Berlinu, kedar hoče in kolikor hoče pogovarja. Ni dvomiti, da se v kratkem povsod napravi telefonična zveza, ker je občenje po telefonu veliko bolj priležno in zanesljivo, kakor po telegrafu.

Razglas.

Dne 11. decembra t. l. od 9. do poludne bo na Balah pri Šmartnem javna dražba, na kateri se odda podvzetje nove ceste od Šmartenskega pokopališča da Gunjač. Delo je razdeljeno v 8 kosev; oddajo se posamezni kosi, ali pa vsi skupaj. Klicna cena znaša skupaj 3180 gld. Delo mora biti v 5 mesecih končano. Podvzetniki položijo 5% varščine. Natančne pogoje in načrt pregleda lahko vsakdo pri podpisanem.

Cestni odbor Goriške okolico v Podgori

dne 1. decembra 1877

Andrej Kocjančič načelnik.

Na Kranjskem, 2 železniški postaji od Ljubljane, je na prodaj lepa hiša z 9 sobami, kletjo, hlevom, lepim vertom in njivo za 2400 f.

1200 f. se koj plača, 1200 f. ostane lehko več let intabuliranih po 6%. Hiša je prav pripravna za kupčijo, štacuno in gostilno in je v kaj lepem kraju kder je zdaj obilno delalcev, tedaj dokaj kupčije. Kaj več se pozvè pri uredništvu lista „Soča."

Slikar

Anton Anthoine

izdeluje nove slike za cerkve, oltarje, bandere i. t. Tudi popravlja stare take slike in sicer po naj nižji ceni. Stannje v via Giardino št. 77.

OKLIC!

Dobrodelni bazar na Dunaji

prodaja o priliki rusko-turške vojske nasledne reči, ki naj se o božičnih praznikih v nobeni družini ne pogrešajo. Cena je neverjetno nizka.

Za 5 gold. 75 kr. a. v.

dobé se nasledne reči:

1 majhen eleganten glasovir, na kterem dečki in deklice igrati zamorejo naj lepše komade.
1 tako imenovan Wurstel-Theater, v prvem dejanji peklenšček juda vzame.
25 krasnih dekoracij za božično drevo.
25 sveč za božično drevo.
25 krasnih svečnikov, v ktere se sveče na božično drevo stavijo.
1 kinežki Mandarin, ki 14 kozolcev prebrne.
1 lepo oblečeno punčko, ki je v pletenem košeku, se vozi, vpije in se giblje.
1 perzijansk prazničen voz, kterega koza pelje.
1 beneško ognjišče, s posebnim pritiskom se pokaže očaran knjezič.
1 Šimpans (opica), ki ministru jezik kaže.
1 orijentalsko kletko za tiče s tremi tiči, ki vedno pojó.
1 egiptovsko stražno hišo, stražar hodi.
1 čarovni mlin.
2 lepa kartona z lesa, razen zapopadek za otroke vsake starosti.

87 kosov!

Vse te navedene reči stanejo skup le 5 gld. 75 kr. a. v.

Naslov ali adresa:

Erster Wiener Weihnachts-Bazar,

Wien, Stadt, Elisabethstrasse 26.

Pošilja se proti poštnem povzetji ali za poslani denar.

V Pontoni-evi lekarnici v Gorici v Raštelu

se dobiva:

1. **Franzoni-eve sladice,** pastilje iz tamarindine škorije. Pomagajo proti nadležnostim v grlu, proti kašlju, hripavosti, prsnem prehlajenji, navadnem in kroničnem kataru, ugajajo posebno pridigarjem, učiteljem in pevcem.

Pazi naj se, da je na vsaki škatlji znamenje iznajdeca in na vsaki sladici vtisnjeno ime „Franzoni".

Škatla stane 25 sld.

Zaloge: V Gorici lekarnica Pontoni, v Trstu lekarnica Cignola, v Korminu lekarnica Codolini.

2. **Tamarindov izleček,** znajdel A. Franzoni. Zarad posebne svoje sestave presega to zdravilo vse druge te vrste. Zdatno namreč pospešuje očvrstenje krvi, in zdravi trebušne bolezni. Ta prijetna zdravilna pijača obvaruje pred drisko ali diarejo. Steklenica stane 40 sld.

3. **Dorsch-evo olje** iz kitovih jeter (Stokfiševo olje) iz Bergen-a na Norveškem.

Steklenica stane 70 sld., naravno belo iz Amesca 1 gld.

4. **Krepilna tekočina za konje.** Ozdravlja slabost in zatekline na plečih in nogah, obvaruje pred otrpnostjo, krepi utrujene konje, ter jih ohrani čvrste in močne do pozne starosti.

Velika steklenica s podukom stane 1 gold. 20 sld.

5. **Anaterinova voda** za usta in zobe znajdel A. Franzoni. Je čudovito dobra za snaženje zob, hladi bolečine, zavira bramorke, krepi čeljusti in ohrani prijetna usta.

Steklenica stane 60 sld.

6. **Edina zaloga** Moll-ovega Seidlitz prahu, Paglianovega sirupa iz Florence, melisnega spirita od beneških mnihov, Wilhelmovega čaja za čistenje krvi.

Koristno naznanilo

prečast. duhovščini.

Tovarna za izdelovanje voščenih sveč, lastnina **Alojzija Bader-ja v Gorici,** ki je bila odlikovana sé sreberno svetinjo in častnim diplomom pri svetovni razstavi v Parizu leta 1855, na Dunaji leta 1873, ravno tako pri razstavah v Gorici, Monakovem in Trstu leta 1871, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel, ki se ne kidajo in ne onesnažijo altarja. Gorijo, mirno, se ne kidajo in se počasi povžijejo.

Priporočujem toraj prečastiti duhovščini, naj se ne daja motiti po drugih prodajalcih, ki prodajajo sveče, namešane z drugimi tvarinami, kakoršne sveče so po cerkvenih postavah prepovedane.

Cena jim je 2 gl. 68 kr. kilo najboljše prve vrste,
2 „ 33 „ „ druge vrste.

Plačuje se ob koncu leta, ali pa s 5 kr. odbitka pri kilo, ako se precej plača.

Alojzij Bader,
lastnik.

Oznanilo.

Podpisani ima zalogo voščenih sveč iz tovarne za sveče g. **Alojzija Bader-ja v Gorici.** Sveče iz te tovarne so bile odlikovane sè sreberno svetinjo in častnim diplomom na svetovni razstavi v Parizu leta 1855 in na Dunaji leta 1873, ravno tako pri razstavah v Gorici, Monakovem in v Trstu leta 1871.

Te sveče imajo prednost, da so iz čistega voska od čebel, pa proste vsake druge tvarine, so zboljšane, da se več ne kidajo in ne onesnažijo altarja, kakor poprej.

Cena tem svečam je 2 gl. 68 sld. kilo najboljše prve verste,
2 „ 33 „ druge verste.

Plačuje se ob koncu leta.

Prečastita duhovščina se opozoruje, naj se ne daja premotiti od drugih prodajalcev, ki prodajajo sveče, namešane z drugimi, po cerkvenih postavah prepovedanimi tvarinami.

V Kanali ima zalogo

ŠTEFAN KRALJ, bandar.

Izdavatelj in odgovorni urednik: ANTON FABIJANI. — Tiskar: MAILING v Gorici.